

Историјске шансе се ријетко догађају, а ако се догоде питање да ли их је могуће на прави начин искористити. Простори на којима живимо обиљежени су вјековним конфликтима.

Да ли су неки ауторитети добро разумјели поруку Ј. Рашковића када је рекао "Свједоци смо трагичног времена које би се исто тако могло и трагично окончати. Јесте да су нам Хрвати дали до знања шта мисле о нама Србима. Али, ми се морамо издићи изнад тога. Не смијемо, ни по коју цијену, срљати у рат и у смрт. Требамо бити паметни, а не будале... Ако ме хоћете, онда ме послушајте, а ако то нећете чинити, онда нађите друге који ће вас водити". Аутор добро примјећује, мало коме се тај говор свидио. Није ни чудо што се није свидио. Срби ријетко воле истину. Зашто им се није свидио говор Рашковића може се видјети из дијела ауторовог дневника у којем он на једном мјесту констатује: "пљачка се немилице", или "ово је за профитере била до сада најуноснија година. Шверц са непријатељима постао је јаван". Или размишљање Велибора Остојића који каже: "...једноставно ми Србе из Крајине преселимо на Космет, а оне Шиптаре и Хрвате са Космета доведемо у Крајину..." Да, поменути господин је очито желио доказати да банане могу успјевати на сјеверном полу, а Ескимима

могу организовати живот на екватору. Није битно шта Ескимима мисле. Каква нам је била елита тако смо и прошли у протеклим бурним временима. Господин Рашковић није био толико неозбиљан да би се тако олако играо са историјским догађајима. Он очито није имао на уму како да у догађајима који су долазили ријеши своје амбиције. Зато је и морао нестати. Да ли смо и ми морали исто то?

Конфликти се догађају или међу народима који овдје живе или су наметнути агресијом споља. Ако се догоди и агресија онда се редовно догоди и међунационални сукоб, јер агресори то редовно користе.

Последњи оружани сукоб на овим просторима је несумњиво представљао пројекат незавршеног претходног рата. Овај рат је почео са великим амбицијама свих актера. Када посматрамо српску политичку и војну елиту која је била на челу народа у данима рата била је или превише храбра или нешто друго. Нешто друго? О томе треба врло озбиљно размишљати. Није без основа. Да ли су били свјесни своје историјске одговорности када су располагали шансом која се не понавља често. Она се мјери вјековима, а не годинама. Да ли је то био исувише озбиљан посао за групу људи који нису имали јасну визију нити циљ. Питање је да ли су имали циљ, јер га ми ни до данас нисмо видјели.

Последња деценија прошлог вијека је била велика шанса да се заувјек окончају вјековни сукоби на овим просторима, али чини се да је та деценија препознатљивија по

још једном непоправљивом поразу.

ДНЕВНИК, који је пред читаоцима, изванредна је ладица у којој се налази гола слика нашег менталитета. Авантуризам и лице-мјерство политичке елите српског народа у потпуности се одразило и на менталитет народа у цјелини. Недостатак стратешког циља надокнадила је маса појединачних циљева свих актера минулих догађаја. Како смо радили добро смо завршили. Аутор је пажљиво биљежио догађаје без претензија да их уљепшава и прилагођава било чијој жељи. Дневник је садржај који читаоцу даје цјеловиту слику догађаја којем није потребан коментар. Она је толико јасна да сваки пажљив читаоц може дати коментар. Неке чињенице несумњиво требају не само коментар него и проучавање. Занимљиви су детаљи који говоре о масовној појави да су се продавале краве и коњи, а куповале се пушке. Многи су куповали пушке да им се нађу у невољи, а од ратишта бјежали главом без обзира. Многима су те пушке биле дио имиџа, а многим сведоци учешћа у нечему у чему су требали учествовати, а нису.

Аутор Дневника је на себе преузео велику одговорност, бити објективан. То је врло тешко, али успио је добрим дијелом.

Остоја БАРАШИН

Историчари, ратни команданти и политичке вође обавезно велике, историјске догађаје посматрају и тумаче у општим околностима, покушавају свестрано сагледавати опште друштвене процесе. И обично добијемо сувопарно, уопштено штиво - често разумљиво само ужим групама људи.

У свему томе заборави се онај обичан човјек у чијој судбини се, по правилу, најбоље види сва та општа историја. И то је прва вриједност ове књиге.

Даље, Сабљић нема намјеру да нам тумачи "шта нам се то догоди" већ вјерно из новинарске биљежнице као непосредни свједок преноси шта је видио и чуо.

И форма у којој све то саопштава је врло занимљива. Низ сличица, минијатура у којима мајсторски одсликава и људе и атмосферу. Такав стил имају само расни новинарски репортери. А Стара Кајла (тако ми новинари зовемо Славишу Сабљића) у основи јесте репортер прије свега. И зато ова књига колико год има вриједност као једно искрено свједочанство о једном времену јесте вриједност и за новинарство уопште - да млађи новинари виде једну новинарску форму која је, на жалост, у повлачењу пред овим глобализованим новинарством.

Бранислав БОЖИЋ